

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך - פרשת קרח

עלון מס' 53 | שנה 2

עלון זה מוקדש
לרפואת חיים דוד בן מרי בתושח"י

בדרך הפרשה

שאלה נוספת שאלו: "בית מלא ספרים, החיבב במוזון?" הרי בבית רגיל קובעים מוזון ובה שתי פרשיות - בפתח הבית. כשיש בית מלא בספרי תורה - יש בו אלפי פרשיות קדושות. האם צריכים לקבוע שתי פרשיות נוספות בפתח הבית? רבותינו מבארים את עמק שאלתם: ידע קרח וידעו חבריו למחלקת כי הקב"ה קבע בעולמו שיהודים כפופים ל'דעת תורה'. כבר ביציאת מצרים נאמר "ויאמינו בה" - ובמשה עבדו". ה' נתן חכמה ודעת לגדולי התורה, והמה מורים את העם. ולא רק בעצה ותושיה בלבד, אלא חז"ל למדו "מי שיש לו חולה בתוך ביתו - ילה אצל חכם ויתפלל". וכה אמר רבי עקיבא: למה נמשלו בני ישראל לעוף? מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפים, כה ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מוקניהם. קרח הביע את טענתו בשאלותיו של "טלית שכלה תכלת" ו"בית מלא ספרים". כל אחד צריה להיות

לקח גדול יש לנו ללמד ממעשה קרח. אמנם אין אנחנו ראויים לדבר על דמות גדולה זו, צדיק שהיה מנושאי ארון-הברית. אה מטל עלינו ללמד - לעצמנו, את הדרך בה נלה ואת המעשה אשר נעשה. חז"ל שואלים: "קרח שפקח היה, מה ראה לשטות זו?" איה אדם כה גדול, מיחס ושבע ימים, התדרדר עד שאבד את חייו ואת חיי משפחתו, והפך להיות דגמא לדורות של בעל-מחלקת שפגע בסמכותם של גדולי הדור? "עינו הטעתו". דוקא מעלתו הגדולה, היא שהפילה אותו. הכיצד? חז"ל מספרים כי קרח ועדתו באו ועמדו לפני משה, לבשו בגדי ד' כנפות, טליתות שכלן תכלת, ושאלו: "האם טלית זו חיקת בציצית?" הרי בכגד רגיל טלית של צמר לבן, מצוים אנו להטיל פתיל אחד של תכלת בכל כנף. כאן, שהכגד פלו מתכלת, האם בכלל צריה עוד ארבעה פתילי תכלת - או שטלית זו פוטר את עצמה?

בפרקי אבות למד רבי יהושע בן פרחיה: "עשה לך רב" – וזאת הנחיה לכלם! החל מיהודי שאינו יודע לבדו את חקי התורה והמצוות, וכלה בתלמיד חכם גדול. היות ואדם קרוב אצל עצמו, הוא לא יכול להורות לעצמו את הדרך. גם מי שבעצמו גדול בדעת, צריך להתייעץ עם רבנים!

קשור לצדיק, הדומה לחוטי תכלת, אך אם הוא עצמו תכלת – האם צריה עוד את הקשר לתלמיד חכם? כל אחד צריה לקבע עתים לתורה, כמו מזוזה שקבועה בפתח הבית, אך מי שהוא עצמו דומה ל'בית מלא ספרים', האם צריה עדן לבוא לשאל את הרב?

בדרך היקדות

וברים לעצירת השרפות. היתה באר שכונתית, ממנה שאבו מים בדליים. כשהיתה פורצת שרפה, היו הכל רצים למלא דליים, ואתם מנסים לכבות את השרפה. למרות כל הנסיונות, הדבר היה דומה ליריקות של נגסים מול עמוד האש האימתני, הכובש בקתה אחר בקתה ללא רחם...

לאשרם של תושבי קוונ'ניץ שקה בעירם בזמן שהאש פרצה, חיל הכבוש הצרפתי, אשר מפקדו ראה עצמו מחיב לשלום נתיניו ורכושם. מיד הזעיק הגנרל את חיזלי החסנים, והורה להם לשאב מים ולהעבירם בשרשרת אנשית למקום השרפה המשתוללת. פעלה שהיה בה משום הבעת רצון טוב יותר מאשר תועלת... באותם ימים חי בקוונ'ניץ איש אלקים קדוש, המגיד רבי ישראל מקוונ'ניץ זצ"ל. שר התורה ועמוד העבודה, גאון בנגלה ובנסתר. למרות היותו חלש וידוע חלי מנעוריו, כאשר הגיע לעבודת הבורא היה מתגבר פארי, ללא מליצה. כאשר השרפה השתוללה, והיתה סכנה שתכלה את העיר כלה, בקש המגיד הקדוש שישאווה אל מקום השרפה. עשו כן, נשאווה ממטתו והושיבוהו על כסא, והביאוהו למקום השרפה, בו עמלו החילים לשוא.

העמידו את הפסא לארץ והמגיד הקדוש הביט באש – וראה זה פלא. היא התערבלה לפתע, התפנסה במקומה והחלה לדעו. תוך רגע קט שקעה האש. הגנרל התפעם והתרגש מאד והודה לרב הקדוש, איש הפלא.

לא עבר זמן רב, והגדוד הצטווה להמשיך במסעו לתוככי רוסיה, שם ספג הצבא הצרפתי את מפתו הנצחת,

בפרשתנו קוראים על קרח ועדתו שנסו לטען פי הם הראויים להנהגת העם, ובקשו לפגע בהנהגתם הקדושה של משה רבנו ואהרן הכהן. בסופו של דבר הראה הקב"ה 'מי הנבחר ומי הקדוש' פאשר קרח ואתו דתו ואבירם ירדו חיים שאולה, ואש שרפה את מאתים וחמשים ראשי העדה שהשתתפו עם עדת קרח.

בחדשים האחרונים ספרנו לכם כאן על אדם בן-בללעל שבקש לערער את דיני התורה, ובהיותו כהן התעקש לשאת אשה גרושה. רע ומר היה סופו, כאשר באמצע מעמד החפה במקדש העיר קראקא, פתחה הארץ את פיה והוא והכלה נבלעו חיים שאולה.

הפעם נספר על כחה של האש לגלות מי הצדיק ומי המתחזה...

מעשה נפלא היה בימי מלחמת נפוליאון: כשהקיסר הצרפתי כבש את ארופה בסערה, הגיעו גודדיו לעיר קטנה בפולנדה, קוונ'ניץ שמה. באחד הימים פרצה במקום שרפה. והשרפות, כאשר פרצו בימים ההם – היו מכלות כפרים ועירות לעתים תכופות.

הבתים עשויים היו עץ, והגגות מחפים קש. בכל בקתה היה תנור, אותו הסיקו ללא הרף בימות הגשמים, כדי להזיז מעמד בקר הנורא וכן – לבשול ואפייה. לכל תנור היתה ארבה, שתפקידה לנגו את העשן הרב. ועל כן, די היה בהתלקטות האש ובכמה גצים שיצאו מאחת הארבות, כדי שנג הקש יתלקח, הבקתה תעלה באש, הרוח תסיט אותה לבקתה הבאה, ורחוב שלם יהיה תוך דקות לאודי פחמים.

כאשר היתה פורצת שרפה, לא היו עדן בנמצא צנורות

בשרביטו על האש המושתתות. "כבודו הוא הרב המקומי?" שאל הגנרל. "אכן כן", השיב הרב. "אם כן, יואיל נא לכבות את השרפה!" פקד הגנרל. "איה, כיצד?!" תמה הרב. "מה פרוש איה? יביט כבודו באש, ותשקע!" הרב היה המום, לא הבין. "איני יכול!" הצטדק. "אם כן, אינה רב! מתחזה אתה", הרעים הגנרל. ובו במקום הדיחו ממשורתו, והורה להלקותו חמשים מלקות...

ונאלץ לסגת ולהמלט בעור שניו מערכה. נסוג מרוסיה ופולין, ושב לצרפת דרך גרמניה. ושם, בגרמניה, הודיעו לגנרל ששרפה פרצה בעיר, ובקשוהו לשלח את חיילי הגדוד לעזור בפעולות הכבוי. "אין צרה בכה! יש לי שיטה טובה יותר!" אמר הגנרל. מהר למקום השרפה והורה להביא בפניו את הרב המקומי. הרב הובא לפניו, רב "מתקדם", זקננו קצוץ ומטפח, כפתו חביה ברעמת שער מעצבת, עניבתו מסמרת למקומה בסכת פנינה, וכנפות מעילו המהדר מתנפנפות ברוח. הוא התנצב לפני הגנרל, שהורה

בדרך הצדיקים

לתורה, ישוב לספסל הלמודים בתלמוד תורה. כה נרתמו המגיד מדובנא והרבניט לטפל באדם עור ולהכניסו הביתה, לא ליום ולא לשבוע ימים, אלא לתמיד, הכל בכדי שילד יהודי בודד ילמד תורה! ילד זה עלה והתעלה בלמודיו, ובגרותו האיר את העולם בתורתו! שלמה זה, שהיה על סף האבדון וכל לגדל 'נער רחוב', התפרסם פגאון הדור, ה"ה רבנו שלמה קלוגור, מגדולי פוסקי ההלכה! בפטירתו, בתאריה שחל השבוע: ביום ל' בסיון (לפני 152 שנה) הניח אחריו ברכה! יותר מ-150 ספרים שכתב בכל מקצועות התורה!

ילדים רבים צמאים היום לחנוכה תורני-אך טרם הושיטו לכלם יד תומכת. באמצעות 'קרן הסעות' תקרבו לילי ישראל לחנוכה תורני ותצילו נשמות טהורות מאבדון, ותורתם - שלכם!

רבנו יעקב קראמן, הידוע בכינויו 'המגיד מדובנא', יצא מתפלת שחרית בבית הכנסת, והנה הוא מבחין באדם מסכן, 'סגי נהור' (עור). בגדיו מרפטים, עמידתו שחוחה, פלו מעורר חמלה, עומד ליד בית הכנסת ומבקש את עזרת הצפור במתן צדקה. לידו נצב בנו החמוד הצמוד לאביו, להוליכו ולסיעו.

נכמרו רחמי 'המגיד' והוא הזמין את השנים לביתו, לארוחת בקר. בבית שמעו כי איש זה הוא תלמיד חכם ואף שמש ברבנות, אך לאחר שאבד את מאור עיניו, נזקק הוא לבריות, ובנו, שלמה הקטן, נאלץ להוליכו ולהביאו ממקום למקום.

המגיד והרבניט החליטו לארח את העור ובנו בביתם ללא הגבלת זמן, יאכלו הם על שלחנם בקביעות. הרב יקח את האב העור לתפלות ולשערי תורה, הרבניט תארגן את כביסת בגדיהם וכל צרכיהם, אך בקשה אחת להם: כי הילד, שלמה, בעל כשרון עם צמאון

בדרך החנוכה

וטרם המציאו שיטות הוראה מתקדמות. אך היה את מה שחסר לנו מעט היום: אוצרות של יראת שמים! המלמד השפיע על תלמידיו קדשה וטהרה, וכה עברה שושלת היקדויות מאות בשנים, מדור לדור, פאונטיטית ובשמרנות.

לארה ימים ושנים, במשנה דורות ארבים, נשתמרה לה המסרת היהודית העתיקה וילדים למדו ב'חידר', לשבו סביב למלמד ושתי בצמא את דבריו. אמנם לא היו שיטות ידוקטיות מתקדמות, לא היו אבקרי הוראה חזותיים,

לה' במעשה קרח, הוא מבקש מה' "ואם בראיה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם... וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'". וכי מה אכפת לו למשה כיצד ימות קרח? למה עליו לפרט בבקשתו באיזו דרך ימות קרח? העקר שישלך מן העולם!

אלא, הסביר האדמו"ר מבאבוב: אין משה רבנו מבקש רק להתפטר מקרח, אלא הוא רוצה שילמדו לקח לדורות כי החולק על התורה והכמיה – ענוש יענש! לכן, אם קרח ימות במוות טבעי על משתו, לא כלם יתלו את מיתו במעשיו. רק כאשר ימות במוות לא-טבעי, ידעו כלם כי אכן הוא נאץ את ה'.

האדמו"ר נשא עיניו השמימה והמשיה. פאומר פלפי מעלה: "רבנו של עולם! אנו מתפללים שכן יאבדו פל אויבך! שידעו כלם כי משה אמת ותורתו אמת, והחושב לפגע בקוצו של יו"ד יאבד מתוך הקהל!"

קהל החסידים התרגשו מאד. רבם היה עדין נפש ולא היה תגיל בדבורים פאלה. אך הבינו כי גם משה רבנו, הענו מכל האדם אשר על פני האדמה, יצא מגדרו כאשר התורה בסכנה!

תוך כמה ימים התפרסמה הידיעה בעתונות העולמית, כי הברון הירש מת. אך לא מת מוות טבעי, צמא היה באמצע הלילה וירד לשמות ולהרוות את צמאנו. בטעות מזג לעצמו כוס רעל, סם-המוות...

בכל דור דור עומדים עלינו זוממי רשע, לפגע בחנוך היהודי, שהוא צפור נפשנו. והקב"ה מצילנו מידם!

והנה, לפני כמאה וחמשים שנה, הגו עשירים ומשפילים העות שונות איה "לעזר" לילדי העירות, ליסד עבורם 'בתי ספר' ולחלץ אותם מה'חידדים' המלשנים. ספנה גדולה עמדה בפני אבותינו! הרי ההסטוריה מלמדת כי כל התקרבותנו לתרבות אמות העולם ממיטה שואה רוחנית על עם ישראל! השבח של בני ישראל הוא: "הן עם לבודד ישפן ובגדים לא יתחשב!"

בימים ההם הסב האדמו"ר הקדוש רבי שלמה מבאבוב, בן בנו של הרב הקדוש הדבר חיים מצאנז, לסעדת מצוה עם חסידיו. הימים היו ימי מתח. הברון הירש, הנדיב המפרסם, 'הציע' לשלטונות המחוז לפתוח 'בתי ספר' מתקדמים לילדי היהודים. הוא פבר יסד רשת בתי ספר באזורים אחרים, מורים 'מלמדים' עשירי את הילדים בהשפלה כללית, והם גם יקבלו ארוחות חמות, וכל חנם אכסר! 'על השבון הברון!' המימים רבים נסחפו אחר הרעיון. עד עכשו קוששו פרוטות לשלם למלמד, והנה, ארוחות חמות מדי יום, השפלה, פרנסה, מקצוע, ועוד מלים מרשימות...

האדמו"ר נדעק בהם לבו! בבתי ספר אלה לומדים בנים ובנות ללא גדר צניעות נאותים! מורים גויים ילמדו את ילדינו? הברון הירש אף דורש שילמדו ביום שבת קדש ("אמנם ללא פתיכה") וכה נאבד את ההליכה המקדשת בצפרא ושבטא לבית הכנסת, ולאחריה את סעדת השבת המשפחתית והמרוקמת!

"היה לא תהיה! עלינו לבטל את זממו, ויהי מה!" קרא הרב בקוזה.

לאחר הפסקה, פתח הרב ואמר: "כאשר משה רבנו מתפלל

בְּדֶרֶךְ הַזֵּמַן

ימים דאגה הכניסה הנוצרית לכה שיהיו חופי ים נפרדים לנשים ולגברים. אבל בדרך הגישה אל החוף הנפרד, עלולים היו להתקל במראות לא צנועים.

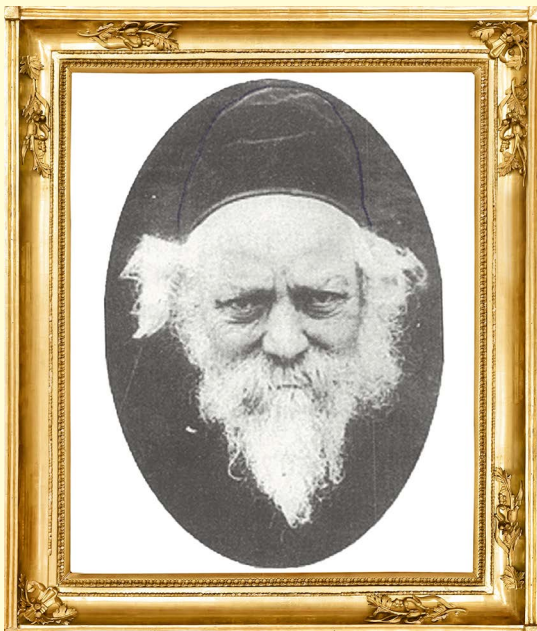
כששמע ראש הישיבה, הרב מקמניץ את ההערה הזו, הוא נערך ממקומו והודיע למליו באפן חד משמעי: "חוזרים הבייתה".

תלמידים הציעו שיבדקו וידאו שאין בעיה של צניעות, וכה להגיע לחוף. הרי כה טרחו עד שהגיעו הנה!

אה הרב בשלו: "עם העינים שלי אני לא לוקח שום סכנו", אמר להם, "אני בשום אופן לא מוכן להגיע לחוף היים אם הדבר עלול להיות פרוה פחשש קל של חסר צניעות!"

ואכן, העגלה שבה על עקבותיה. הרב ומליו חזרו את כל הדרך לקמניץ, מבלי שהצליחו אפילו לראות את היים התכל...

מכאן נלמד כמה חשובה השמירה על העינים. הרי מדבר ברכ צדיק גדול וידא שמים, הוא בראי לא יעלה בלבו שום הרהור של חטא גם אם תליה דאיה מראה אסור. ובכל זאת הוא לא יעלה בדעתו אפילו לשניה, להתקרב למקום בו עלולה להיות בעיה של צניעות!

הרב ברוך דוב פֿר ליכוביץ זצ"ל

ראש חדש המזו בפתח! ימי הקיץ הלוחטים באים לקראתנו. עלינו לזכר פי תמו"ז ראשי-תבות זמני תשובה ממשמשים ובאים. את קדשת אלול ורגשות הימים הנוראים עלינו לזכר מעכשו.

עקר הקושי בימות הקיץ הוא הנסיון של 'שמירת העינים'. כאשר נשנו ונזכר פי העינים הם הפתח דרכן יצר הרע חודר ללבנו, נשתדל ביתר שאת לשמר עליהם מפל ראייה פוגמת.

אל יחשב האדם "לי זה לא מזיק" או "אין ברה, זה העולם בו אנו חיים". כה אומר מי שכבר שבו עמק ברשת היצר הרע, עד שכבר אבד את הרגישות הרוחנית.

מגדולי ראשי הישיבה היה הגאון רבי ברוך דב ליכוביץ זצ"ל, ראש ישיבת קמניץ. תלמידו הגדול של רבנו חיים מברסק. ענק היה בתורה, ועד ימינו משתעשעים בחזר תלמיד החכמים בדברי תורתו.

פעם המלצו לו הרופאים לשהות במשך תקופה בחוף היים, כדי שמצבו הבריאותי ישתפר וגופו החלוש יתאושש ויתחזק. פיו שהיה גר בליטא, בה אין חוף ים, היה עליו לנסע לגרמניה בה נמצא חוף היים הקרוב ביותר לעירו. באותם ימים הדרך להגיע לגרמניה, עברה באזור שבשליטה רוסית.

מדבר היה במצוץ לא פשוט. אל ראש הישיבה התלוו שני מלויים, כדי ללמד אתו בדרך וגם כדי לדאג שהוא יאכל פראו, ינוח היטב ולא יזניח את מצבו הרפואי בגלל שקידתו האינסופית בלמוד התורה הקדושה.

במשך יותר מחמש דאגו להנפקת וזות לרב ולמליו, והכינו את כל צרכי הנסיעה. סוף סוף יצאו לדרך, עברו את הגבול לרוסיה ולאחר מכן - לגרמניה. התחבורה כמובן לא הייתה קלה ונוחה כמו היום, והדרך הייתה ארכה ומפרכת.

כשהתקרבו לחוף הרחצה, העיר אחד ממליו של הרב, שלקראת הכניסה לאזור הרחצה, יש לפעמים מראות שהם אולי לא כל כה צנועים, ולכן פדאי להזהר יותר בשמירת העינים.

בחוף היים עצמו לא הייתה בעיה רוחנית כלשהי, שכן באותם

שאלות לפרשת קרח

- מי זכה להנצל מ'עדת קרח' בזכות אשתו הצדיקה והחכמה?
- איזה 'אמורא' שמע את קריאות קרח ממעמקי האדמה: "מ'שה אמת ותורתו אמת ואנו בדאים"?
- היכן נמצא המקל של אהרן - שפירח וגדל שקדים?

שלחו לנו למייל: zaida@kerenh.org.il או לפקס 03-8004455 ומי שפתר את החידות - נפרסם את השם שלו עם הפתרון בעלון הבא.

תשובות לגליון הקודם

- היכן התפלל כלב בן יפונה?
- במערת המכפלה
- לפי דברי חז"ל - מי היה מקולש העצים ביום השבת?
- צלפחד
- איה זוכרים את "כל מצוות ה'" - ע"י ראית הציצית?
- ציצית בגמטריקה 600 + 8 חוטים + 5 קשרים = 613 כנגד כל תר"ג המצוות!

הפותרים: שימי ג. | אביגדור ה. | רותי א. | תקווה ל. | זיווה ק. | רבקי ש.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 5-804-659-95 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ